



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός γνωμοδοτήσεως : 180/2015

**Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
(Τμήμα Α' Διακοπών-Σύνθεση Α1)**

Συνεδρίαση της 22ας Ιουλίου 2015

Σύνθεση :

Πρόεδρος : Αλέξανδρος Καραγιάννης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη : Νικόλαος Μουδάτσος, Θεόδωρος Ψυχογιός, Παναγιώτης Σπανός, Ευγενία Βελώνη, Νίκη Μαριόλη, Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Στυλιανή Χαριτάκη, Δημήτριος Χανής, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Αλέξανδρος Ροϊλός, Αθηνά Αλεφάντη, Αγγελική Καστανά, Ελένη Πασαμιχάλη, Νομικοί Σύμβουλοι.

Εισηγήτρια : Μυρτώ Γερμάνη, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο)

Αριθμός Ερωτήματος : Αριθμ. πρωτ. 2197/Δ4/30.3.2015 έγγραφο της Διεύθυνσης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (Τμήματος Β' – Μαθητικής Μέριμνας & Σχολικής Ζωής), όπως περιορίστηκε με το υπ' αριθμ. 79776/Δ4/19.5.2015 έγγραφο της ίδιας Υπηρεσίας.

Περίληψη ερωτήματος : Εάν, σε περίπτωση μεταβολής των στοιχείων της ταυτότητας πτυχιούχου Τεχνικού – Επαγγελματικού Εκπαιδευτηρίου (Τ.Ε.Ε.) λόγω αλλαγής φύλου μετά την αποφοίτησή του, θα χορηγηθεί στην ενδιαφερομένη – πτυχιούχο νέο πτυχίο στο οποίο θα αναγράφονται τα νέα στοιχεία της ταυτότητάς της ή εάν και σε αυτήν την περίπτωση ισχύει ο περιορισμός του άρθρου 19 παρ. 3 του π.δ. 323/2003 (Α' 272). Σε περίπτωση που ο εν λόγω περιορισμός ισχύει, εάν είναι δυνατή η χορήγηση αποδεικτικού πτυχίου, με τη μορφή που προβλέπεται στην υπ' αριθμ. Γ2/660/15.2.1999 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (Β' 187) με τα νέα στοιχεία της ταυτότητας της πτυχιούχου. Εάν, τέλος, σε καταφατική περίπτωση, στο σχετικό αποδεικτικό πτυχίου θα περιέχεται επισημειωματική πράξη σχετικά με τον τρόπο και το λόγο της μεταβολής των στοιχείων της

ταυτότητας, όπως ορίζεται στην υπ' αριθμ. Γ2/3875/2001 εγκύκλιο του Υφυπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

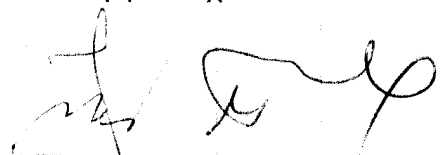
Επί των ως άνω ερωτημάτων το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α' Διακοπών, Σύνθεση Α1) γνωμοδότησε ως εξής :

I. Δεδομένα του ερωτήματος

1. Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 0/0.6.2003 πτυχίο του ιδιωτικού Τ.Ε.Ε. «Ψ», ο μαθητής Α.Β. ολοκλήρωσε τη φοίτησή του στη Β' τάξη, έλαβε μέρος με επιτυχία στις νόμιμες εξετάσεις στο μάθημα ειδικότητας «Κομμωτικής» του Τομέα Αισθητικής – Κομμωτικής του Α' Κύκλου και κρίθηκε άξιος απολύσεως με το Γενικό Βαθμό και τη διαγωγή που σημειώνεται στο ίδιο πτυχίο. Το πτυχίο αυτό υπογράφεται από τη διευθύντρια του εκπαιδευτηρίου, τον πρόεδρο και τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής και έχει θεωρηθεί και επικυρωθεί από τον Προϊστάμενο του Γραφείου Τ.Ε.Ε. της Β' Δ/σης Δ/βθμιας Εκπαίδευσης Αθήνας. Το πτυχίο αυτό έχει ισχύ αντίστοιχου πτυχίου του Α' Κύκλου Δημοσίου Τ.Ε.Ε. του ν. 2640/1998. Εξάλλου, το ως άνω Τ.Ε.Ε. του οποίου η λειτουργία είχε ανασταλεί ήδη από το σχολικό έτος 2006 – 2007 με την υπ' αριθμ. ***/2.5.2007 απόφαση της Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, δεν λειτουργεί πλέον. Ειδικότερα, με την υπ' αριθμ. ***/8.1.2009 πράξη του Προϊσταμένου του Γραφείου Επαγγελματικής Εκπαίδευσης της Β' Δ/σης Β/θμιας Εκπ/σης Αθήνας και του Διευθυντή της ίδιας διεύθυνσης το συγκεκριμένο Τ.Ε.Ε. Α' και Β' Κύκλου Σπουδών καταργήθηκε αυτοδίκαια από το σχολικό έτος 2008 – 2009, κατ' εφαρμογή του άρθρου 9 του ν. 3475/2006 και μετά λήψη υπόψη του γεγονότος ότι ο ιδιοκτήτης αυτού δεν υπέβαλε αίτηση για μετατροπή του σε ΕΠΑΛ.

2. Ο ως άνω πτυχιούχος προέβη σε χειρουργική επέμβαση αλλαγής φύλου και ακολούθως με αίτησή του προς το αρμόδιο κατά τόπο Μονομελές Πρωτοδικείο ζήτησε να διορθωθούν τα στοιχεία της ταυτότητάς του, όπως αυτά αναγράφονταν στην οικεία ληξιαρχική πράξη γέννησης του αρμοδίου ληξιαρχείου. Το δικαστήριο έκανε δεκτή την αίτηση και με την απόφασή του βεβαίωσε ότι τα ορθά στοιχεία του αιτούντος ήταν, ως προς το φύλο "... «κορίτσι» αντί του «αγόρι»", ως προς το κύριο όνομά του Υ αντί για Α και ως προς το επώνυμο Χ αντί για Β.

3. Ήδη η Υ.Χ., με την από 22.12.2014 αίτησή της προς τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση Β' Αθήνας ζήτησε να εκδοθεί «πτυχίο με αλλαγή στοιχείων στο



ονοματεπώνυμο». Στην αίτησή της επισύναψε την απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου, με την οποία έγινε δεκτή η αίτησή της για διόρθωση των στοιχείων της ταυτότητάς της, επικυρωμένο αντίγραφο του πτυχίου που είχε εκδοθεί στο όνομα Α.Β. και επικυρωμένο αντίγραφο του νέου δελτίου αστυνομικής ταυτότητας που κατέχει, στο οποίο αναφέρεται πλέον ως Υ.Χ.

4. Ο Διευθυντής της Δ/σης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Β' Αθήνας διαβίβασε την αίτηση αυτή στη Δ/ση Σπουδών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων. Ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου με το υπ' αριθμ. 2197/Δ4/30.3.2015 έγγραφό του, το οποίο διευκρινίστηκε με το υπ' αριθμ. 79776/Δ4/19.5.2015 έγγραφό του, υπέβαλε αρμοδίως τα αναφερόμενα στο προοίμιο της παρούσης ερωτήματα.

II. Νομοθετικό Πλαίσιο (διατάξεις νόμων και κατ' εξουσιοδότηση εκδοθείσες κανονιστικές διοικητικές πράξεις)

A. Διατάξεις νόμων αυξημένης τυπικής ισχύος

5. Στα άρθρα 9 και 9Α του Συντάγματος ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής :

« Άρθρο 9

1.. Η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ατόμου είναι απαραβίαστη.

Άρθρο 9Α

Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει. »

6. Στο άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου (ΕΣΔΑ), που έχει κυρωθεί με το ν.δ. 53/1974, ορίζονται τα εξής :

« Άρθρο 8

Δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής.

1. Παν πρόσωπον δικαιούται εις τον σεβασμόν της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, ...

2. Δεν επιτρέπεται να υπάρξη επέμβασις δημοσίας αρχής εν τη ασκήσει του δικαιώματος τούτου, εκτός εάν η επέμβασις αύτη προβλέπεται υπό του νόμου και αποτελεί μέτρον το οποίον, εις μίαν δημοκρατικήν κοινωνίαν, είναι αναγκαίον δια την εθνικήν ασφάλειαν, την δημοσίαν ασφάλειαν, την

οικονομικήν ευημερίαν της χώρας, την προάσπισιν της τάξεως και την πρόληψιν ποινικών παραβάσεων, την προστασίαν της υγείας ή της ηθικής, ή την προστασίαν των δικαιωμάτων και ελευθεριών άλλων. »

B. Διατάξεις της κοινής νομοθεσίας

Διατάξεις τυπικών νόμων

7. Στο άρθρο 14 του ν. 344/1976 («Περί ληξιαρχικών πράξεων» – Α' 143), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με την παράγραφο 6 του άρθρου 14 του ν. 2503/1997 (Α' 107) και το άρθρο 4 παρ. 5 του ν. 4144/2013 (Α' 88), μετά ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής :

« Άρθρον 14

1. Μεταβολές που επέρχονται στην κατάσταση του φυσικού προσώπου μετά τη σύνταξη των ληξιαρχικών πράξεων λόγω ... μεταβολής ονόματος, επωνύμου, ... ή αλλαγής φύλου καταχωρίζονται στο πεδίο του πληροφοριακού συστήματος του άρθρου 8Α που φέρει την ένδειξη «Μεταβολές» εντός μηνός από τότε που έλαβαν χώρα με την προσκόμιση της σχετικής διοικητικής πράξης ή πιστοποιητικού περί του αμετακλήτου της σχετικής δικαστικής απόφασης. ».

8. Στα άρθρα 1, 2 και 5 του ν. 2640/1998 («Δευτεροβάθμια τεχνική – επαγγελματική εκπαίδευση και άλλες διατάξεις» - Α' 206) ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής :

« Άρθρο 1

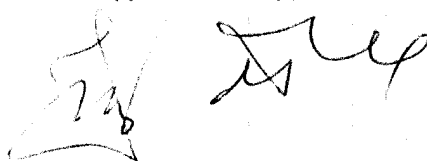
Σκοπός

Η δευτεροβάθμια τεχνική – επαγγελματική εκπαίδευση αποβλέπει σύμφωνα με τις επιδιώξεις του κατά το άρθρο 1 του ν. 2009/1992 (ΦΕΚ 18 Α') Εθνικού Συστήματος Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Σ.Ε.Ε.Κ.), στο συνδυασμό της γενικής παιδείας με την εξειδικευμένη τεχνική και επαγγελματική γνώση με σκοπό την επαγγελματική ένταξη στην αγορά εργασίας.

Άρθρο 2

Οργάνωση – Λειτουργία

1. Η τεχνική – επαγγελματική εκπαίδευση παρέχεται στα Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια (Τ.Ε.Ε.). Τα Τ.Ε.Ε. ανήκουν στη δευτεροβάθμια – μεταγυμνασιακή εκπαίδευση. Σε αυτό εισάγονται, χωρίς εξετάσεις, οι κάτοχοι απολυτηρίου Γυμνασίου ή άλλου ισοτίμου τίτλου της αλλοδαπής.



2. Οι σπουδές στα Τ.Ε.Ε. διαρκούν έως και τρία (3) έτη και οργανώνονται σε δύο κύκλους, Α' και Β', οι οποίοι περιλαμβάνουν επιμέρους τομείς και ειδικότητες.

3. Ο Α' κύκλος σπουδών διαρκεί δύο (2) έτη, ...

4. Στους μαθητές μετά την αποφοίτησή τους από τον Α' κύκλο σπουδών χορηγείται κατόπιν εξετάσεων, πτυχίο επιπέδου 2 του άρθρου 6 παρ. 1 περ. β' του ν. 2009/1992. Οι εξετάσεις διενεργούνται εντός του σχολείου σε όλα τα διδαχθέντα μαθήματα. ...

Οι πτυχιούχοι του κύκλου αυτού έχουν τις εξής δυνατότητες :

α) Να λάβουν άδεια ασκήσεως επαγγέλματος, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

β) Να συνεχίσουν τις σπουδές τους στο Β' κύκλο σπουδών των Τ.Ε.Ε.

γ) Να εγγράφονται στη Β' τάξη του Ενιαίου Λυκείου.

...

Άρθρο 5

Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. α) Με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που εκδίδονται μετά από εισήγηση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, ρυθμίζονται τα θέματα σχετικά με:

ι) την οργάνωση και λειτουργία των Τ.Ε.Ε.

...

vi) ..., τους τίτλους και τα πιστοποιητικά σπουδών.

...

3. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ύστερα από γνώμη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, καθορίζονται τα θέματα που αναφέρονται ..., τις εξετάσεις κάθε είδους, τη βαθμολογία και αξιολόγηση των μαθητών των Τ.Ε.Ε.. ... »

9. Στο άρθρο 11 του ν. 1566/1985 («Δομή και λειτουργία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις» - Α' 167) ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής :

« Άρθρο 11

Όργανα, επιλογή, τοποθέτηση, υπηρεσιακή κατάσταση, καθήκοντα

Όργανα διοίκησης κάθε σχολείου πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι ο διευθυντής, ο υποδιευθυντής και ο σύλλογος των διδασκόντων.

...
ΣΤ' Σύλλογοι διδασκόντων

...
3. Ο σύλλογος διδασκόντων αποτελεί συλλογικό όργανο για τη χάραξη κατευθύνσεων για την καλύτερη εφαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής και την καλύτερη λειτουργία του σχολείου. Έχει την ευθύνη για την εφαρμογή του ωρολογίου και αναλυτικού προγράμματος, την υγεία και προστασία των μαθητών, την καθαριότητα των σχολικών χώρων και την οργάνωση της σχολικής ζωής. Ιεραρχεί τις σχολικές ανάγκες και φροντίζει για την αντιμετώπισή τους. Αξιοποιεί τις δυνατότητες συνεργασίας ανάμεσα στο διδακτικό προσωπικό και τους κοινωνικούς φορείς του τόπου. Μπορεί να αποφασίσει το χωρισμό των μελών του σε τομείς γνώσεων, με στόχο τον καλύτερο συντονισμό της διδασκαλίας και της εφαρμογής των εκπαιδευτικών μεθόδων.

... »

10. Στα άρθρα 2, 7 και 8 του ν. 2472/1997 («Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» - Α' 50) ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής :

« Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου νοούνται ως :

α. ...

β. «Ευαίσθητα δεδομένα», τα δεδομένα που αφορούν στη ... , στην υγεία, ... και στην ερωτική ζωή,

...

δ. "Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα" ("επεξεργασία"), κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται, από το Δημόσιο ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διατήρηση ή αποθήκευση, η τροποποίηση, η

εξαγωγή, η χρήση, η διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, η διασύνδεση, η δέσμευση (κλείδωμα), η διαγραφή, η καταστροφή.

...

στ. «Διασύνδεση», μορφή επεξεργασίας που συνίσταται στη δυνατότητα συσχέτισης των δεδομένων ενός αρχείου με δεδομένα αρχείου ή αρχείων που τηρούνται από άλλον ή άλλους υπεύθυνους επεξεργασίας ή που τηρούνται από τον ίδιο τον υπεύθυνο επεξεργασίας για άλλο σκοπό.

...

Άρθρο 7

Επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων

1. Απαγορεύεται η συλλογή και η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων.

...

Άρθρο 8

1. Η διασύνδεση αρχείων επιτρέπεται μόνον υπό τους όρους του παρόντος άρθρου.

...

3. Εάν ένα τουλάχιστον από τα αρχεία που πρόκειται να διασυνδεθούν περιέχει ευαίσθητα δεδομένα ή η διασύνδεσή έχει ως συνέπεια την αποκάλυψη ευαίσθητων δεδομένων ή ..., η διασύνδεση επιτρέπεται μόνο με προηγούμενη άδεια της Αρχής (άδεια διασύνδεσης).

... »

Κατ' εξουσιοδότηση εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις

11. Κατ' επίκληση της περιεχόμενης στην παράγραφο 1 του άρθρου 5 (στοιχείο vi) του ν. 2640/1998 εξουσιοδότησης εκδόθηκε η υπ' αριθμ. Γ2/660/15.2.1999 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων («Τύπος και περιεχόμενο τίτλων σπουδών των Τεχνικών Επαγγελματικών Εκπαιδευτηρίων (Τ.Ε.Ε.» - Β' 187), στο Τμήμα Ι της οποίας καθορίστηκε ο τύπος και το περιεχόμενο των απολυτηρίων τίτλων των δημοσίων και ιδιωτικών Τ.Ε.Ε., σύμφωνα προς δέκα (10) υποδείγματα που περιλήφθηκαν στην ίδια απόφαση. Στα πτυχία ιδιωτικών Τ.Ε.Ε. Α' κύκλου αφορά το υπό στοιχείο (β) υπόδειγμα («ΥΠΟΔ. 2»), στα δε αποδεικτικά πτυχίων των ίδιων Τ.Ε.Ε. τα υπό στοιχεία (δ) και (ε) υποδείγματα («ΥΠΟΔ. 4» και «ΥΠΟΔ. 5»). Τέλος, στο αποδεικτικό πτυχίου ιδιωτικού Τ.Ε.Ε. Α' κύκλου που έπαυσε να λειτουργεί αφορά το υπό στοιχείο (ε) υπόδειγμα («ΥΠΟΔ. 5»).

Όπως προκύπτει από το περιεχόμενο του υπό στοιχείο (β) υποδείγματος (πτυχίου ιδιωτικού ΤΕΕ Α' Κύκλου), ο τίτλος φέρει τις υπογραφές του διευθυντή του εκπαιδευτηρίου, καθώς και του Προέδρου και των μελών της εξεταστικής επιτροπής που αξιολόγησε τον δικαιούχο, θεωρείται δε και επικυρώνεται από τον Προϊστάμενο της αρμόδιας Δ/σης ΔΕ. Τις ίδιες υπογραφές φέρει και το αντίστοιχο αποδεικτικό πτυχίου, εφόσον εξακολουθεί να λειτουργεί, ενώ σε περίπτωση που έχει πάψει να λειτουργεί το σχετικό αποδεικτικό δεν υπογράφεται πλέον από τον πρόεδρο και τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής.

12. Κατ' επίκληση της περιεχόμενης στην παράγραφο 1 του άρθρου 5, στοιχείο (ι), του ν. 2640/1998 εξουσιοδότησης εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 44512/Γ2/26.4.2002 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων («Σχολικό και διδακτικό έτος, διακοπές και αργίες, υπηρεσιακά βιβλία και έντυπα, εγγραφές – μετεγγραφές – φοίτηση μαθητών, διαγωγή και τιμητικές διακρίσεις μαθητών που αφορούν στα Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια» - Β' 554).

Στο άρθρο 3 της εν λόγω υπουργικής απόφασης ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής :

« Άρθρο 3

Υπηρεσιακά βιβλία

Σε κάθε Τ.Ε.Ε. τηρούνται τα ακόλουθα επίσημα βιβλία :

...

γ) Βιβλίο πράξεων συλλόγου διδασκόντων

...

θ) Μητρώο μαθητών στο οποίο καταχωρούνται τα προβλεπόμενα από το άρθρο 10 παρ. 2 της απόφασης αυτής στοιχεία των μαθητών, που κατά το νόμο ανήκουν στο Τ.Ε.Ε.

... »

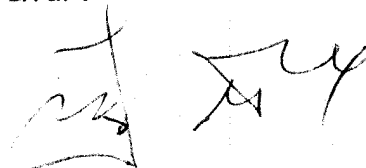
Εξάλλου, στο άρθρο 10 της ίδιας υπουργικής απόφασης ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής :

« Άρθρο 10

Στοιχεία που καταχωρούνται κατά την εγγραφή και φοίτηση των μαθητών

1. ...

2. Τα στοιχεία που καταχωρούνται κατά την πρώτη εγγραφή του μαθητή κατά τη διάρκεια της φοίτησής του στο Μητρώο μαθητών είναι :



αα) Στοιχεία ταυτότητας, δηλαδή : Επώνυμο, όνομα, ...

3. Μέχρι την με οποιονδήποτε τρόπο έξοδο των μαθητών από το Τ.Ε.Ε. μπορεί να γίνει διόρθωση τυχόν εσφαλμένων στοιχείων ταυτότητας κάποιου μαθητή, με αίτησή του ή με αίτηση του κηδεμόνα του αν είναι ανήλικος. Η διόρθωση αυτή ενεργείται από το Διευθυντή του σχολείου με κόκκινη μελάνι βάσει του δελτίου αστυνομικής ταυτότητας του μαθητή ή ελλείψει αυτού, βάσει πιστοποιητικού γέννησης του οικείου Δήμου ή Κοινότητας. Η διόρθωση σφραγίζεται και μονογράφεται από το Διευθυντή του Τ.Ε.Ε.

... »

13. Κατ' επίκληση της περιεχόμενης στην παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου του ίδιου νόμου εξουσιοδότησης εκδόθηκε το π.δ. 323/2003 («Αξιολόγηση μαθητών Τ.Ε.Ε. και άλλες διατάξεις» - Α' 272). Στα άρθρα 19, 32, 38 και 40 του εν λόγω διατάγματος ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής :

« Άρθρο 19

Εξαγωγή του βαθμού προαγωγής ή απόλυσης

- 1. Σε όλες τις τάξεις του Τ.Ε.Ε. ο Γενικός Μέσος Όρος (Γ.Μ.Ο.) προκύπτει από το Μ.Ο. των βαθμών ετήσιας επίδοσης του μαθητή όλων των γραπτώς εξεταζομένων μαθημάτων και εκφράζεται σε μικτό αριθμό.*
- 2. Για τα μαθήματα που δεν εξετάζονται γραπτώς, ο βαθμός ετήσιας επίδοσης των μαθημάτων σε αυτά αναγράφεται στους τίτλους σπουδών, καθώς και στα υπηρεσιακά βιβλία αλλά δεν υπολογίζεται στην εξαγωγή του Γενικού Μέσου Όρου.*
- 3. Τα πτυχία των Α' και Β' Κύκλων για τους μαθητές των Τ.Ε.Ε. εκδίδονται μία φορά και δεν αλλάζουν.*

Άρθρο 32

Εξετάσεις μαθητών των ιδιωτικών Τ.Ε.Ε.

- 1. Για την αξιολόγηση, τις προαγωγικές εξετάσεις και την προαγωγή των μαθητών των ιδιωτικών Τ.Ε.Ε. ισχύουν όσα και για τους μαθητές των δημοσίων Τ.Ε.Ε.*
- 2. Οι πτυχιακές εξετάσεις των μαθητών των Ιδιωτικών Τεχνικών Εκπαιδευτικών Εκπαιδευτηρίων διενεργούνται σε όλα τα γραπτώς εξεταζόμενα μαθήματα που διδάσκονται στην τελευταία τάξη των Α' και Β' Κύκλων, ενώπιον εξεταστικών επιτροπών που αποτελούνται από εκπαιδευτικούς των δημοσίων σχολείων Δ/θμιας Εκπ/σης και εκπαιδευτικούς που διδάσκουν στο ιδιωτικό Τ.Ε.Ε.*

...

Άρθρο 38

Έκδοση αποτελεσμάτων – αρχείο εξετάσεων

1. Οι τελικοί βαθμοί της ετήσιας επίδοσης των μαθητών σε κάθε μάθημα, καταχωρίζονται στο Μητρώο και στα ατομικά δελτία των μαθητών και σύμφωνα μ' αυτούς τους βαθμούς εξάγεται το τελικό αποτέλεσμα της ετήσιας επίδοσης του μαθητή.

2. Η επιτροπή συντάσσει σχετικό πρακτικό στο οποίο αναγράφονται με αλφαβητική σειρά και κατά ειδικότητα οι απολυόμενοι μαθητές και η κατά μάθημα βαθμολογία με το γενικό βαθμό απόλυσής τους, αριθμητικώς και ολογράφως, καθώς και οι παραπεμπόμενοι και απορριπτόμενοι μαθητές με τα οφειλόμενα για τον καθένα μαθήματα. Αντίγραφο του πρακτικού αυτού, καθώς και αντίγραφο του μητρώου των μαθητών του Ιδιωτικού Τ.Ε.Ε., υποβάλλονται με φροντίδα του προέδρου της εξεταστικής επιτροπής στον οικείο Προϊστάμενο του Γραφείου Τ.Ε.Ε. ή Δ/ντή Δ/νσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ή Προϊστάμενο Γραφείου Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, εφόσον δεν υπάρχει Γραφείο Τ.Ε.Ε., όπου και αρχειοθετούνται. Με βάση το αρχείο αυτό, γίνεται η θεώρηση και επικύρωση των τίτλων απόλυσης των μαθητών, των αντιστοιχών Ιδιωτικών Τ.Ε.Ε.

...

Άρθρο 40

Έκδοση τίτλων σπουδών Ιδιωτικών Τ.Ε.Ε.

1. Τα πτυχία των απολυομένων μαθητών υπογράφονται από τον πρόεδρο της εξεταστικής επιτροπής, τον Διευθυντή του Ιδιωτικού Τ.Ε.Ε, δύο μέλη τουλάχιστον της επιτροπής που προέρχονται από το Δημόσιο και έναν από το ιδιωτικό Τ.Ε.Ε. Με φροντίδα του Διευθυντή του Ιδιωτικού Τεχνικού Επαγγελματικού Εκπαιδευτηρίου, τα πτυχία υποβάλλονται για θεώρηση και επικύρωση, στον αρμόδιο Προϊστάμενο του Γραφείου Τ.Ε.Ε, ή του Γραφείου Δ/θμιας Εκπ/σης, στην περιοχή αρμοδιότητας του οποίου λειτουργεί το ιδιωτικό Τεχνικό Επαγγελματικό Εκπαιδευτήριο.

2. Μετά τη λήξη του έργου των εξεταστικών επιτροπών, η έκδοση των τίτλων σπουδών για τους μαθητές που έλαβαν μέρος στις πτυχιακές εξετάσεις γίνεται από τον Διευθυντή του Ιδιωτικού Τ.Ε.Ε., που τους υποβάλλει για έλεγχο και επικύρωση, στον αρμόδιο Προϊστάμενο του Γραφείου Τ.Ε.Ε της Δ/θμιας Εκπαίδευσης.

...»

14. Τέλος, μετά νέα χρήση της νομοθετικής εξουσιοδότησης της παραγράφου 1 του άρθρου 5, στοιχείο νί, του ν. 2640/1998 εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 42982/Γ2/14.4.2009 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (Β' 813/4.5.2009), με την οποία ο τύπος και το περιεχόμενο των απολυτηρίων τίτλων του Α' και Β' Κύκλου Σπουδών των δημοσίων και ιδιωτικών Τ.Ε.Ε. καθορίστηκε σύμφωνα προς τα περιεχόμενα στην ίδια απόφαση υποδείγματα. Στους αποφοίτους του Α' Κύκλου σπουδών ιδιωτικών Τ.Ε.Ε. αφορούν το υπόδειγμα 2 («πτυχίο ιδιωτικού Τ.Ε.Ε. Α' Κύκλου»), το υπόδειγμα 3 («αποδεικτικό πτυχίου ιδιωτικού Τ.Ε.Ε. Α' Κύκλου») και το υπόδειγμα 4 («αποδεικτικό πτυχίου ιδιωτικού Τ.Ε.Ε. Α' Κύκλου που έπαυσε να λειτουργεί»). Όπως προκύπτει από τα σχετικά υποδείγματα το πτυχίο φέρει την υπογραφή, μεταξύ άλλων, του προέδρου και των μελών της εξεταστικής επιτροπής που αξιολόγησε τον μαθητή, ενώ τα αποδεικτικά δεν υπογράφονται από τα πρόσωπα αυτά.

Περαιτέρω, στην ίδια υπουργική απόφαση ρητά ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι:

«II. Καθορίζουμε τον τύπο και το περιεχόμενο των λοιπών Τίτλων Σπουδών Α' και Β' κύκλου των δημοσίων και ιδιωτικών Τ.Ε.Ε. όπως τα παραπάνω υποδείγματα.

Η ισχύς της απόφασης αυτής αρχίζει από την εξεταστική περίοδο 2008 – 2009 καταργουμένης κάθε προηγούμενης απόφασης που ρυθμίζει τα ίδια θέματα. Οι υπ' αριθμ. Γ2/3431/18.5.2001 (645 Β') και Γ2/660/15.2.1999 (187 Β') υπουργικές αποφάσεις εξακολουθούν να ισχύουν μόνο για τους μαθητές των Εσπερινών Τ.Ε.Ε. που ολοκληρώνουν τις σπουδές τους στο Β' κύκλο των Τ.Ε.Ε. κατά το τρέχον σχολικό έτος.»

III. Εσωτερικά διοικητικά έγγραφα

15. Η ερωτώσα υπηρεσία αναφέρεται στο υπ' αριθμ. 3875/Γ2/22.6.2001 έγγραφο του Υφυπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, το οποίο χαρακτηρίζει «εγκύκλιο». Το έγγραφο αυτό αναφέρεται στην «Αλλαγή στοιχείων σε απολυτηρίους τίτλους» και σε αυτό σημειώνεται, μεταξύ άλλων, ότι :

«Σε κάθε περίπτωση, όπως αλλαγή κυρίου ονόματος λόγω βάπτισης, αλλαγή επιθέτου λόγω υιοθεσίας, αλλαγή μητρώνου αρρένων, διόρθωση ονομάτων λόγω λανθασμένης μετάφρασης για τους αλλοδαπούς, διόρθωση στοιχείων

που λανθασμένα έχουν καταχωρισθεί κατά την πρώτη εγγραφή, άλλος απολυτήριο τίτλος δεν εκδίδεται.

Στα αποδεικτικά απόλυσης όμως που θα εκδοθούν μετά τις τυχόν αλλαγές, θα αναγράφονται τα διορθωμένα στοιχεία με επισημειωματική πράξη, με την οποία θα φαίνεται ο τρόπος και ο λόγος της αλλαγής των στοιχείων αυτών.

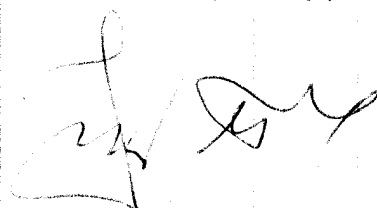
Παράλληλα θα συντάσσεται σχετικό πρακτικό στο βιβλίο πράξεων του συλλόγου των διδασκόντων καθηγητών και θα διορθώνονται τα στοιχεία και στο μητρώο επίσης με επισημειωματική πράξη. ... στο αποδεικτικό απόλυσης, στο πρακτικό και στο μητρώο των μαθητών είναι απαραίτητο να φαίνονται και τα παλαιότερα στοιχεία και η διόρθωσή τους.»

IV. Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων

Από τις προπαρατεθείσες (υπό II) διατάξεις συνάγονται τα εξής :

16. Σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 1 του ν. 344/1976 οι μεταβολές που επέρχονται στην προσωπική κατάσταση φυσικού προσώπου μετά τη σύνταξη ληξιαρχικών πράξεων συνεπεία, μεταξύ άλλων, και αλλαγής φύλου, καταχωρίζονται στο περιθώριο της οικείας ληξιαρχικής πράξης. Εφόσον μετά την μεταβολή των στοιχείων της ταυτότητάς του, το πρόσωπο φέρει νομίμως νέα στοιχεία ταυτότητας και εμφανίζεται στις συναλλαγές υπό τα νέα αυτά στοιχεία, κάθε πιστοποιητικό που του χορηγείται και αφορά στην απόδειξη δικαιωμάτων που είχε αποκτήσει πριν τη μεταβολή της ταυτότητάς του, εκδίδεται πλέον στα νέα στοιχεία της ταυτότητάς του (πρβλ. ΝΣΚ 399/2010).

17. Περαιτέρω, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία (άρθρο 19 παρ. 3 του π.δ. 323/2003) τα πτυχία των Α' και Β' Κύκλων σπουδών των Τ.Ε.Ε. εκδίδονται μόνον μία φορά «και δεν αλλάζουν», χωρίς καμία διάκριση ως προς τα γεγονότα που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε μεταβολή των στοιχείων που αναφέρονται στα πτυχία. Περαιτέρω, τα πτυχία αυτά φέρουν την υπογραφή των μελών της εξεταστικής επιτροπής που αξιολόγησε το μαθητή (άρθρο 40 παρ. 1 του π.δ. 323/2003). Πρόκειται, άρα, για δημόσια έγγραφα που αποτυπώνουν τα γεγονότα ως έλαβαν χώρα κατά το χρόνο σύνταξής τους ενώπιον του συντάκτη τους ή από αυτόν, και αποτελούν πλήρη απόδειξη ως προς τα γεγονότα αυτά. Στο νόμο δεν προβλέπεται έκδοση άλλου απολυτηρίου τίτλου σε αντικατάσταση του πρωτοτύπου, ο δε πτυχιούχος δικαιούται να λάβει, χωρίς αριθμητικό περιορισμό, αποδεικτικά του τίτλου σπουδών, το περιεχόμενο των οποίων καθορίζεται στις σχετικές υπουργικές αποφάσεις.



18. Εξάλλου, κάθε Τ.Ε.Ε. όφειλε να τηρεί βιβλίο πράξεων του συλλόγου διδασκόντων και μητρώο των φοιτούντων σε αυτό μαθητών (άρθρο 3 της υπ' αριθμ. 44512/Γ2/26.4.2002 απόφασης του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων). Στο μητρώο μαθητών καταχωρούνταν στοιχεία που αφορούσαν στην ταυτότητα των μαθητών (άρθρο 10 παρ. 2 της ίδιας υπουργικής απόφασης), η δε αρμοδιότητα καταχώρισης τέτοιων στοιχείων υπήρχε «κατά την πρώτη εγγραφή του μαθητή και κατά τη διάρκεια της φοίτησής του» (άρθρο 10 παρ. 2) και κατ' απώτατο όριο «μέχρι την με οποιονδήποτε τρόπο έξοδο των μαθητών από το Τ.Ε.Ε.» (άρθρο 10 παρ. 3). Επομένως, στην υπ' αριθμ. 44512/Γ2/26.4.2002 υπουργική απόφαση αναγνωρίζεται αρμοδιότητα του Διευθυντή του Τ.Ε.Ε. να διορθώνει σφάλματα που αφορούν στα στοιχεία της ταυτότητας των μαθητών μόνο μέχρι την αποφοίτησή τους (άρθρο 10 παρ. 3), όχι δε και αρμοδιότητά του να διορθώνει ή να επικαιροποιεί τα στοιχεία της ταυτότητας των μαθητών μετά την αποφοίτησή τους, έστω και εάν λάβει γνώση μεταβολών που αφορούν στα στοιχεία αυτά. Τέτοια αρμοδιότητα δεν αναγνωρίζεται ούτε στο σύλλογο των διδασκόντων, οι αρμοδιότητες του οποίου περιγράφονται στην παράγραφο ΣΤ' του άρθρου 11 του ν. 1566/1985, αλλ' ούτε και στις διατάξεις νόμων στις οποίες αναφέρεται η ερωτώσα Υπηρεσία προβλέπεται εξουσία των Τ.Ε.Ε. ή των ΕΠΑ.Λ. που διαδέχθηκαν τα Τ.Ε.Ε. να τηρούν παράλληλο αρχείο προς αυτό που τηρείται στα ληξιαρχεία, όπου και καταγράφονται οι μεταβολές που αφορούν στην αστική κατάσταση φυσικών προσώπων.

19. Τα εσωτερικά έγγραφα με τα οποία ερμηνεύονται διατάξεις νόμων χάριν της ομοιόμορφης εφαρμογής τους από τους υπαλλήλους (εγκύκλιος), δεν επιτρέπεται να τροποποιούν το περιεχόμενο των διατάξεων νόμων στις οποίες αφορούν. Ανεπίτρεπτη τροποποίηση συνιστά και η πρόσθεση νέων στοιχείων στο κανονιστικό περιεχόμενο των «ερμηνευομένων» διατάξεων.

20. Το υπ' αριθμ. 3875/Γ2/22.6.2001 έγγραφο του Υφυπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων δεν αναφέρεται ρητά στην υπ' αριθμ. Γ2/660/15.2.1999 υπουργική απόφαση. Σε κάθε περίπτωση το εν λόγω έγγραφο, στο μέτρο που κάνει λόγο περί επισημειωματικών πράξεων στους απολυτηρίους τίτλους, ούτως ώστε στους τίτλους αυτούς να είναι εμφανής ο τρόπος και ο λόγος της αλλαγής των στοιχείων της ταυτότητας του κατόχου, μεταβάλλει το περιεχόμενο των τίτλων σπουδών των Τ.Ε.Ε. όπως αυτό ορίζεται στην υπ' αριθμ. Γ2/660/5.3.1999 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων χωρίς, αν μη τι άλλο, να έχει δημοσιευθεί στην

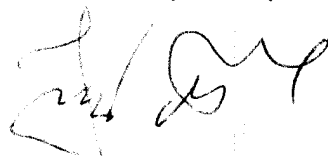
Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, όπως απαιτείται για τις κανονιστικές πράξεις και πράγματι είχε συμβεί με την υπ' αριθμ. Γ2/660/15.2.1999 υπουργική απόφαση. Γι αυτό, στο μέτρο που επιχειρεί μεταβολή του περιεχομένου της εν λόγω υπουργικής απόφασης, δεν έχει ισχύ. Το ίδιο πρέπει να γίνει δεκτό και για τις προβλέψεις του ίδιου εγγράφου - εγκυκλίου περί σύνταξης πρακτικού στο βιβλίο πράξεων του συλλόγου των διδασκόντων και περί διόρθωσης των στοιχείων της ταυτότητας του μαθητή στο μητρώο του Τ.Ε.Ε.

21. Εξάλλου, η υπ' αριθμ. Γ2/660/15.2.1999 υπουργική απόφαση έπαυσε να ισχύει ήδη από την εξεταστική περίοδο 2008-2009. Αυτό έγινε με την υπ' αριθμ. 42982/Γ2/2009 απόφαση του ίδιου Υπουργού (Β' 813/4.5.2009), με την οποία επανακαθορίστηκε ο τύπος και το περιεχόμενο των απολυτηρίων τίτλων των δημοσίων και ιδιωτικών Τ.Ε.Ε. Ούτε όμως και στη νεότερη αυτή υπουργική απόφαση προβλέπεται, σε οποιοδήποτε από τα σε αυτήν περιλαμβανόμενα υποδείγματα τίτλων, πιστοποιητικών και αποδεικτικών σπουδών, η δυνατότητα επισημειωματικής πράξης σχετικά με τον τρόπο και το λόγο τυχόν αλλαγής των στοιχείων της ταυτότητας του κατόχου.

22. Τέλος, η υποβολή ενός προσώπου σε χειρουργική επέμβαση αλλαγής φύλου συνιστά ευαίσθητο προσωπικό δεδομένο που εμπίπτει στη σφαίρα της ιδιωτικής ζωής, η οποία κατά μεν το Σύνταγμα (άρθρο 9 παρ. 1, εδάφιο β') είναι «*απαράβιαστη*», κατά δε την ΕΣΔΑ (άρθρο 8) αποτελεί ατομικό δικαίωμα δεκτικό επεμβάσεων μόνον υπό τη διπλή προϋπόθεση ότι πρόκειται για επέμβαση που «*προβλέπεται υπό του νόμου*» και επιπλέον είναι αναγκαία για την προστασία των αγαθών και αξιών που ορίζονται στο σχετικό άρθρο (εθνική ασφάλεια, δημόσια ασφάλεια, οικονομική ευημερία της χώρας, τάξη και πρόληψη ποινικών παραβάσεων, υγεία, ηθική, δικαιώματα και ελευθερίες τρίτων).

23. Σημειωτέον ότι κατά την εξέταση παραπόνων που αφορούν σε παραβίαση του άρθρου 8 το ΕΔΔΑ ερευνά καταρχάς εάν η επίμαχη πράξη ή παράλειψη συνιστά επέμβαση στην ιδιωτική ζωή, κατά δε τη νομολογία του ίδιου δικαστηρίου «*το σώμα κάθε προσώπου συνιστά την πιο ενδόμυχη/ευαίσθητη πλευρά της ιδιωτικής ζωής. ...*» (πρβλ. *Υ.Φ. κατά Τουρκίας, προσφυγή 24209/94, απόφαση της 22.7.2003, § 33*, εκδοθείσα επί υπόθεσης όπου προβάλλονταν παράπονα για αναγκαστική υποβολή σε ιατρική επέμβαση).

Το ΕΔΔΑ όταν διαπιστώνει ότι υπάρχει επέμβαση, προχωρεί στο επόμενο στάδιο και εξετάζει εάν η επέμβαση αυτή «*προβλέπεται υπό του νόμου*», όπως απαιτεί η παράγραφος 2 του άρθρου 8. Η αναγκαιότητα της



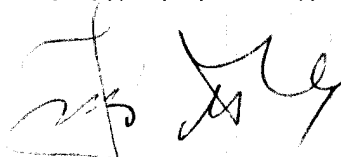
επέμβασης και ιδίως εάν αυτή αποτελούσε μέτρο αναγκαίο για την προστασία της δημόσιας υγείας έπεται και γίνεται μόνον εφόσον το ΕΔΔΑ διαπιστώσει ότι η επέμβαση πράγματι *προβλεπόταν από το νόμο*. Με άλλα λόγια, εάν το ΕΔΔΑ κρίνει ότι η επέμβαση δεν προβλεπόταν από το νόμο, κρίνει βάσιμη την αιτίαση για παραβίαση του άρθρου 8, χωρίς να εξετάζει το λόγο της επέμβασης. Εν τοιαύτη περιπτώσει, κατά τη νομολογία του ΕΔΔΑ, κάθε περαιτέρω έλεγχος παρέλκει, διότι η έλλειψη νόμιμου ερείσματος που να επιτρέπει την επέμβαση αποτελεί, από μόνη της, λόγο για διαπίστωση παραβίασης του άρθρου 8 (βλ. ενδεικτικά *Kruslin κατά Γαλλίας, προσφυγή 11801/85, απόφαση της 24.4.1990, §§ 36-37, Herczegfalvy κατά Αυστρίας, προσφυγή 10533/83, απόφαση της 24.9.1992, §§ 91-92, P.G. και J.H. κατά Ηνωμένου Βασιλείου, προσφυγή 44787/98, απόφαση της 25.9.2001, § 63*).

Περαιτέρω, μία επέμβαση στην ιδιωτική ζωή θεωρείται ότι «*προβλέπεται από το νόμο*» κατά την έννοια του άρθρου 8 παρ. 2 της ΕΣΔΑ, όταν πληρούνται δύο επιμέρους προϋποθέσεις: πρώτον, το μέτρο που συνιστά την επίμαχη επέμβαση θα πρέπει να βρίσκει έρεισμα στο εθνικό δίκαιο. Περαιτέρω, όμως, το ΕΔΔΑ ερευνά (2^η προϋπόθεση) και την "ποιότητα" του νόμου που το καθού η προσφυγή Κράτος επικαλείται ως νομική βάση για την επίμαχη επέμβαση στην ιδιωτική ζωή και απαιτεί, ειδικότερα, τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα (εκείνα δηλαδή που μπορεί να θιγούν/υποστούν την επέμβαση στην ιδιωτική τους ζωή) να μπορούν να προβλέψουν τις συνθήκες υπό τις οποίες μπορούν να υποστούν την επέμβαση. Ακόμη, η εθνική νομοθεσία που επιτρέπει την επέμβαση, για να είναι σύμφωνη προς το άρθρο 8 παρ. 2 της ΕΣΔΑ, θα πρέπει να είναι αρκετά σαφής, ώστε να διευκρινίζει τους σκοπούς και τον τρόπο άσκησης της εξουσίας/μέτρων που συνιστούν επέμβαση στην ιδιωτική ζωή.

24. Η σημείωση επί του αποδεικτικού πτυχίου που μπορεί να χορηγηθεί στην Υ.Χ. ότι κατά το παρελθόν το όνομά της ήταν Α.Β. και στη ληξιαρχική πράξη γέννησής της εμφανιζόταν ως «αγόρι», η πράξη δε αυτή όπως και το όνομά της διορθώθηκαν κατά τα ανωτέρω εκτιθέμενα μετά από υποβολή της σε χειρουργική επέμβαση αλλαγής φύλου, θα συνιστούσε αποκάλυψη (δημοσιοποίηση προς τους τρίτους έναντι των οποίων η κάτοχος του τίτλου θα χρησιμοποιήσει το πτυχίο της, προκειμένου να δραστηριοποιηθεί επαγγελματικά) στοιχείων που αφορούν στην ιδιωτική ζωή της Υ.Χ.. Θα συνιστούσε συνεπώς μία επέμβαση στην ιδιωτική της ζωή. Η επέμβαση όμως αυτή δεν προβλέπεται στις διατάξεις νόμων που ρυθμίζουν το περιεχόμενο

των τίτλων σπουδών και των συναφών αποδεικτικών και πιστοποιητικών. Ειδικότερα, τέτοια σημείωση δεν προβλέπεται ούτε στην υπ' αριθμ. Γ2/660/15.2.1999 ούτε στην υπ' αριθμ. 42982/Γ2/14.4.2009 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Προβλέπεται μόνον στο υπ' αριθμ. 3875/22.6.2001 έγγραφο – εγκύκλιο του Υφυπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, το οποίο όμως δεν έχει δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και αποτελεί ένα απλό εσωτερικό έγγραφο. Ως τέτοιο δε, δεν μπορεί να θεωρηθεί «νόμος» κατά την έννοια του άρθρου 8 παρ. 2 της ΕΣΔΑ, γιατί το περιεχόμενό του δεν είναι προσιτό στα πρόσωπα, των οποίων η ιδιωτική ζωή ενδέχεται να θιγεί. Εισάγει, άρα, ρυθμίσεις που δεν είναι «προβλέψιμες» κατά την έννοια του ιδίου άρθρου της ΕΣΔΑ και οι οποίες, για το λόγο αυτό, είναι ικανές να οδηγήσουν σε επεμβάσεις στην ιδιωτική ζωή που δεν θα ήταν σύμφωνες προς το άρθρο 8 της ίδιας Σύμβασης και οι οποίες θα προσέκρουαν και στο Σύνταγμα. Άλλωστε, σκοπός των τίτλων σπουδών και των σχετικών αποδεικτικών είναι η βεβαίωση της επιτυχούς φοίτησης του μαθητή, ώστε ο ίδιος μεν να μπορεί να δραστηριοποιηθεί επαγγελματικά, οι δε τρίτοι έναντι των οποίων θα ασκήσει αυτός την επαγγελματική του δραστηριότητα να μπορούν να ελέγξουν εάν αυτός κατέχει τις απαιτούμενες για το συγκεκριμένο επάγγελμα γνώσεις και δεξιότητες. Σκοπός των τίτλων σπουδών και των σχετικών πιστοποιητικών δεν είναι η δημοσιοποίηση της ιδιωτικής ζωής του κατόχου του τίτλου.

25. Η σύνδεση του αποδεικτικού με τον πρωτότυπο τίτλο εξασφαλίζεται με την επί του αποδεικτικού αναφορά ότι «στο όνομα της ίδιας έχει εκδοθεί πτυχίο με αριθμ. πρωτ. ...», σε συνδυασμό με την προηγούμενη μνεία του οικείου Τ.Ε.Ε., και επιτυγχάνεται μέσω της συμπλήρωσης των σχετικών εδαφίων που περιλαμβάνεται στο, για την περίπτωση, ληπτέο υπόψη υπόδειγμα της υπ' αριθμ. 42982/Γ2/14.4.2009 υπουργικής απόφασης, η δε Υπηρεσία νομίμως χορηγεί αποδεικτικό πτυχίου υπό τα νέα στοιχεία του πτυχιούχου, εφόσον από τα δικαιολογητικά που συνάπτονται στη σχετική αίτηση (αντίγραφο δικαστικής απόφασης περί διόρθωσης των στοιχείων της ταυτότητας, αντίγραφο αποσπάσματος διορθωμένης ληξιαρχικής πράξης γέννησης και αντίγραφο νέας ταυτότητας) προκύπτει ταυτοπροσωπία ανάμεσα στο φυσικό πρόσωπο που αναφέρεται στον πρωτότυπο τίτλο (πτυχίο) και το φυσικό πρόσωπο που, με νέα στοιχεία ταυτότητας, αιτείται αποδεικτικό πτυχίου. Εφόσον τα στοιχεία της ταυτότητας της Υ.Χ., ο χρόνος και η αιτία της μεταβολής τους αποδεικνύονται από τις εγγραφές που έχουν



γίνει στο αρμόδιο ληξιαρχείο, που είναι η αρμόδια υπηρεσία για καταχώριση, διόρθωση και μεταβολή στοιχείων που αφορούν στην αστική κατάσταση φυσικών προσώπων (άρθρο 8 παρ. 3 ν. 344/1976), η καταχώριση στο μητρώο μαθητών ή η σύνταξη από το σύλλογο διδασκόντων του ΕΠΑ.Λ. στο οποίο τηρείται αυτή τη στιγμή το αρχείο του Τ.Ε.Ε. που εξέδωσε τον επίμαχο τίτλο σπουδών, πρακτικού στο οποίο θα αναφέρονταν τα στοιχεία αυτά, θα συνιστούσε δημιουργία ενός αρχείου παράλληλου προς αυτό που τηρείται στο ληξιαρχείο χωρίς αυτό να προβλέπεται από το νόμο (παρά μόνον από μία εγκύκλιο) και χωρίς να είναι αναγκαίο για την προστασία κάποιου δημοσίου συμφέροντος υπέρτερου από την προστασία της ιδιωτικής ζωής της Υ.Χ., που δεν μπορεί να εξασφαλισθεί διαφορετικά (και δη μέσω της εγγραφής των σχετικών μεταβολών στο ληξιαρχείο).

26. Συμπερασματικά, σε περίπτωση μεταβολής των στοιχείων της ταυτότητας μαθητή μετά την αποφοίτησή του από Τ.Ε.Ε., η αναγραφή σε αποδεικτικό τίτλου σπουδών στοιχείων πέραν των προβλεπομένων στην υπ' αριθμ. 42982/Γ2/14.4.2009 υπουργική απόφαση (Β' 813) και μάλιστα στοιχείων που αφορούν στην ιδιωτική ζωή του, καθώς και η σύνταξη από το σύλλογο των διδασκόντων σχετικού πρακτικού και η καταχώριση σχετικής σημείωσης στο μητρώο μαθητών, θα υπερέβαιναν το σκοπό του νόμου για τον οποίο εκδίδεται το σχετικό αποδεικτικό. Παράλληλα, θα συνιστούσαν επεμβάσεις στην ιδιωτική ζωή του πτυχιούχου που δεν θα προβλέπονταν από διάταξη νόμου, ούτε θα ήταν αναγκαίες για την προάσπιση κάποιου αγαθού εξ αυτών που ορίζονται στο άρθρο 8 παρ. 2 της ΕΣΔΑ. Τέτοιες ενέργειες θα συνιστούσαν τέλος, υπό τις προϋποθέσεις των άρθρων 7 και 8 του ν. 2472/1997, παράνομη επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων και παράνομη διασύνδεση αρχείων.

27. Ενόψει των ανωτέρω, σύμφωνα με τα οποία, αφενός μεν κατά τη ρητή διάταξη του άρθρου 19 παρ. 3 του π.δ. 323/2003 τα πτυχία των μαθητών των Τ.Ε.Ε. εκδίδονται μία φορά και δεν αλλάζουν, αφετέρου δε, δεν υπάρχουν διατάξεις νόμου που να ρυθμίζουν την αντικατάσταση πτυχίων σε περίπτωση αλλαγής των στοιχείων της ταυτότητας του δικαιούχου, δεν είναι δυνατή η έκδοση νέου τίτλου σπουδών στο όνομα Υ.Χ. σε αντικατάσταση του πρωτοτύπου που φέρει τα παλαιά στοιχεία της ταυτότητάς της (πρβλ. ΝΣΚ 156/1975, 334/1996, 399/2010).

Επί του αμέσως προαναφερθέντος ζητήματος μειοψήφησε ο Νομικός Σύμβουλος Θεόδωρος Ψυχογιός, ο οποίος διατύπωσε τη γνώμη ότι

αυτονοήτως, επιβάλλεται να υπάρξει διορθωτική παρέμβαση και επί του πρωτότυπου τίτλου σπουδών, στο πλαίσιο μερικής ανάκλησης αυτού, ούτως ώστε να ανταποκρίνεται αυτός στα νέα πραγματικά και νομικά δεδομένα και, ευλόγως, στα στοιχεία που εφεξής θα αναγράφονται στα χορηγούμενα αποδεικτικά του τίτλου σπουδών, κατά τα εν συνεχεία ομοφώνως δεκτά γενόμενα (πρβλ. την υπ' αριθμ. 77^Α/2002 απόφαση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, με την οποία έγινε δεκτό ότι είναι επιτρεπτή η επέμβαση στο σχετικό πεδίο του απολυτηρίου τίτλου, προκειμένου να διαγραφεί η αναφορά του στο θρήσκευμα του μαθητή).

28. Περαιτέρω, όμως, κατά την ομόφωνη γνώμη των μελών του Τμήματος, στην Υ.Χ. είναι δυνατό να χορηγηθεί αποδεικτικό πτυχίου υπό τα νέα στοιχεία της ταυτότητάς της, εφόσον από τα δικαιολογητικά που συνάπτει στην αίτησή της προκύπτει ταυτοπροσωπία με το πρόσωπο στο όνομα του οποίου είχε εκδοθεί ο πρωτότυπος τίτλος. Ληπτέα υπόψη είναι τα υποδείγματα της υπ' αριθμ. 42982/Γ2/14.4.2009 απόφασης του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (Β' 813) και όχι αυτά της υπ' αριθμ. Γ2/660/15.2.1999 (Β' 187) απόφασης του ίδιου Υπουργού, που δεν ισχύει πλέον. Περαιτέρω, προς διασφάλιση της ιδιωτικής ζωής της Υ.Χ., στο αποδεικτικό αυτό δεν θα πρέπει να αναγράφονται τα προηγούμενα στοιχεία της ταυτότητάς της ούτε και ο λόγος της μεταβολής τους (πρβλ. 399/2010). Η σύνδεση του αποδεικτικού με τον πρωτότυπο τίτλο εξασφαλίζεται με την αναφορά ότι «στο όνομα της ίδιας έχει εκδοθεί πτυχίο με αριθμ. πρωτ. ...», σε συνδυασμό με την προηγούμενη μνεία του οικείου Τ.Ε.Ε., και επιτυγχάνεται μέσω της συμπλήρωσης των σχετικών εδαφίων που περιλαμβάνεται στο, για την περίπτωση, ληπτέο υπόψη υπόδειγμα της υπ' αριθμ. 42982/Γ2/14.4.2009 υπουργικής απόφασης.

V. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, στα τεθέντα ερωτήματα αρμόζει η εξής απάντηση:

(1) **Κατά πλειοψηφία**, ότι σε περίπτωση μεταβολής των στοιχείων της ταυτότητας πτυχιούχου Τεχνικού – Επαγγελματικού Εκπαιδευτηρίου (Τ.Ε.Ε.), λόγω αλλαγής φύλου, δεν είναι επιτρεπτή η χορήγηση νέου πτυχίου στο οποίο θα αναγράφονται τα νέα στοιχεία της ταυτότητας, διότι τούτο αποκλείεται από τη διάταξη του άρθρου 19 παρ. 3 του π.δ. 323/2003 (Α' 272).

(2) **Ομοφώνως** ότι επιτρεπτή είναι η χορήγηση αποδεικτικού πτυχίου υπό τα νέα στοιχεία της ταυτότητας, ύστερα από αίτησή του/της ενδιαφερομένου/νης και προσκομιδή των αναγκαίων δικαιολογητικών από τα οποία προκύπτει ταυτοπροσωπία με το πρόσωπο στο όνομα του οποίου είχε εκδοθεί ο

πρωτότυπος τίτλος. Για τη χορήγηση του εν λόγω αποδεικτικού, ληπτέα υπόψη είναι τα υποδείγματα της υπ' αριθμ. 42982/Γ2/14.4.2009 απόφασης του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (Β' 813) και όχι αυτά της υπ' αριθμ. Γ2/660/15.2.1999 (Β' 187) απόφασης του ίδιου Υπουργού, που δεν ισχύει πλέον. Περαιτέρω, προς διασφάλιση της ιδιωτικής ζωής, στο αποδεικτικό αυτό δεν θα πρέπει να αναγράφονται τα προηγούμενα στοιχεία της ταυτότητας ούτε και ο λόγος της μεταβολής τους.

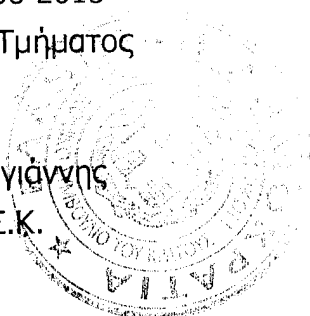
ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 27^η Ιουλίου 2015


Ο Πρόεδρος του Τμήματος


Αλέξανδρος Καραγιάννης

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.



Η Εισηγήτρια



Μυρτώ Ι. Γερμάνη

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.